



## Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 4. oktobra 2018\*

„Predhodno odločanje – Skupna politika o azilu in subsidiarni zaščiti – Standardi glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite – Direktiva 2011/95/EU – Členi 3, 4, 10 in 23 – Prošnje za mednarodno zaščito, ki so jih ločeno vložili člani iste družine – Posamična presoja – Upoštevanje groženj družinskemu članu v okviru posamične presoje prošnje drugega družinskega člana – Ugodnejši standardi, ki jih države članice lahko ohranijo ali sprejmejo za razširitev azila ali mednarodne zaščite na družinske člane upravičenca do mednarodne zaščite – Presoja razlogov za preganjanje – Sodelovanje državljana Azerbajdžana pri vložitvi tožbe zoper svojo državo pri Evropskem sodišču za človekove pravice – Skupni postopkovni standardi – Direktiva 2013/32/EU – Člen 46 – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva – Podrobna in *ex nunc* presoja – Razlogi za preganjanje ali dejanski elementi, ki so bili zamolčani pred organom za presojo, vendar pa so bili navedeni v okviru pravnega sredstva, vloženega zoper odločbo, ki jo je ta organ sprejel“

V zadevi C-652/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Administrativen sad Sofia-grad (upravno sodišče v Sofiji, Bolgarija) z odločbo z dne 5. decembra 2016, ki je na Sodišče prispela 19. decembra 2016, v postopku

**Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova,**

**Rauf Emin Ogla Ahmedbekov**

proti

**Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite,**

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi M. Ilešič (poročevalec), predsednik senata, A. Rosas, sodnik, C. Toader, A. Prechal, sodnici, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za češko vlado M. Smolek in J. Vlácil, agenta,

\* Jezik postopka: bolgarščina.

- za grško vlado M. Michelogiannaki, agentka,
- za madžarsko vlado M. Z. Fehér, G. Koós in M. M. Tátrai, agenti,
- za vlado Združenega kraljestva R. Fadoju in C. Crane, agentki, skupaj z D. Blundellom, barrister,
- za Evropsko komisijo V. Soloveytschik in M. Condou-Durande, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 28. junija 2018

izreka naslednjo

### Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL 2011, L 337, str. 9) in Direktive 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (UL 2013, L 180, str. 60).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Nigyar Rauf Kazo Ahmedbekovo in njenim sinom Raufom Eminom Oglo Ahmedbekovom na eni strani ter Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite (namestnik predsednika državne agencije za begunce, Bolgarija) na drugi strani, ker je zadnjenavedeni zavrnil prošnjo N. R. K. Ahmedbekove za mednarodno zaščito.

### Pravni okvir

#### *Mednarodno pravo*

- 3 Konvencija o statusu beguncev, podpisana 28. julija 1951 v Ženevi (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, str. 150, št. 2545 (1954)), je začela veljati 22. aprila 1954 in je bila dopolnjena in spremenjena s Protokolom o statusu beguncev, ki je bil sklenjen v New Yorku 31. januarja 1967 in je začel veljati 4. oktobra 1967 (v nadaljevanju: Ženevska konvencija).
- 4 V členu 1(A) Ženevske konvencije je izraz „begunec“ opredeljen s sklicevanjem na tveganje preganjanja.

### *Pravo Unije*

#### *Direktiva 2011/95*

- 5 Direktiva 2011/95 je bila sprejeta na podlagi člena 78(2)(a) in (b) PDEU, ki določa:

„Za namene [oblikovanja skupne politike o azilu, subsidiarni zaščiti in začasni zaščiti z namenom ponuditi ustrezen status vsem državljanom tretjih držav, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in zagotoviti skladnost z načelom nevračanja], Evropski parlament in Svet [Evropske unije] po rednem zakonodajnem postopku sprejmeta ukrepe za skupni evropski azilni sistem, ki zajema:

- (a) enoten status azila za državljane tretjih držav, ki velja v celotni Uniji;

(b) enoten status subsidiarne zaščite za državljane tretjih držav, ki bi brez pridobitve evropskega azila potrebovali mednarodno zaščito.“

6 V uvodnih izjavah 14, 16, 18, 24 in 36 te direktive je navedeno:

„(14) Države članice bi morale imeti možnost uvesti ali ohraniti določbe, ugodnejše od standardov iz te direktive, za državljane tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki državo članico prosijo za mednarodno zaščito, kadar taka prošnja temelji na tem, da je oseba bodisi begunec v smislu člena 1(A) Ženevske konvencije ali oseba, upravičena do subsidiarne zaščite.

[...]

(16) Ta direktiva upošteva temeljne pravice in spoštuje načela, priznana zlasti v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Ta direktiva si prizadeva zlasti zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva in pravice do azila prosilcev za azil in družinskih članov, ki jih spremljajo, ter spodbujati uporabo členov 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 in 35 navedene listine in bi jo bilo zato treba temu ustrezno izvajati.

[...]

(18) V skladu s Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989 bi morale biti ‚koristi otroka‘ najpomembnejše vodilo držav članic pri izvajanju te direktive. Pri ocenjevanju koristi otroka bi morale države članice zlasti upoštevati načelo enotnosti družine, dobrobit mladoletnika in njegov socialni razvoj, varstvene in varnostne vidike ter stališča mladoletnika v skladu z njegovo starostjo in zrelostjo.

[...]

(24) Treba je uvesti skupna merila za priznavanje statusa begunca proslcem za azil v smislu člena 1 Ženevske konvencije.“

[...]

(36) Družinski člani so zgolj zaradi povezanosti z beguncem običajno izpostavljeni dejanjem preganjanja na način, ki predstavlja podlago za status begunca.“

7 Člen 2 navedene direktive določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(a) ‚mednarodna zaščita‘ pomeni status begunca in status subsidiarne zaščite, kot sta opredeljena v točkah (e) in (g);

[...]

(d) ‚begunec‘ pomeni državljana tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države, ali osebo brez državljanstva, ki se nahaja izven prejšnje države stalnega prebivališča zaradi enakih razlogov, kot so navedeni zgoraj, in se zaradi tega strahu noče vrniti vanjo, in za katero se ne uporablja člen 12;

(e) ‚status begunca‘ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot begunca s strani države članice;

- (f) „oseba, upravičena do subsidiarne zaščite“ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki ni opredeljena kot begunec, a je bilo v zvezi z njim/njo dokazano, da obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se zadevna oseba, če bi se vrnila v izvorno državo, ali v primeru osebe brez državljanstva, v prejšnjo državo stalnega prebivališča, soočila z utemeljenim tveganjem, da utрпи resno škodo, kot je opredeljena v členu 15, in za katero se člen 17(1) in (2) ne uporablja, in ki ne more ali zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države;
- (g) „status subsidiarne zaščite“ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, s strani države članice;
- (h) „prošnja za mednarodno zaščito“ pomeni prošnjo državljana tretje države ali osebe brez državljanstva za zaščito s strani države članice, ki se lahko razume kot prošnja za status begunca ali subsidiarne zaščite, in ki ne zahteva izrecno druge vrste zaščite izven področja uporabe te direktive, za katero se lahko zaprosi posebej;
- (i) „prošilec“ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki je vložila prošnjo za mednarodno zaščito, v zvezi s katero še ni bila sprejeta dokončna odločitev;
- (j) „družinski člani“ v primeru, da je družina že obstajala v izvorni državi, pomenijo v zvezi s prošnjo za mednarodno zaščito naslednje člane družine upravičenca do mednarodne zaščite, prisotne v isti državi članici:
  - zakonskega partnerja upravičenca do mednarodne zaščite ali njegovega zunajzakonskega partnerja v stalnem razmerju, kadar zakon ali praksa zadevne države članice v okviru zakonodaje o državljanih tretjih držav neporočene pare obravnava na način, primerljiv s poročenimi pari,
  - mladoletne otroke parov iz prve alinee ali upravičenca do mednarodne zaščite, pod pogojem, da so neporočeni, in ne glede na to, ali so bili rojeni v zakonski zvezi ali zunaj nje ali posvojeni, kot je opredeljeno v nacionalnem pravu,
  - očeta, mater ali drugo odraslo osebo, ki je za upravičenca do mednarodne zaščite odgovorna v skladu z zakonom ali s prakso zadevne države članice, če je navedeni upravičenec mladoleten ali neporočen;
- (k) „mladoletnik“ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, mlajšo od 18 let;

[...]“

8 Člen 3 te direktive določa:

„Države članice lahko uvedejo ali ohranijo ugodnejše standarde za opredelitev osebe kot begunca ali osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, in za določitev vsebine mednarodne zaščite, kolikor so ti standardi združljivi s to direktivo.“

9 Člen 4 Direktive 2011/95, naslovljen „Obravnavanje dejstev in okoliščin“, ki je uvrščen v poglavje II te direktive z naslovom „Obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito“, v odstavkih od 1 do 4 določa:

„1. Države članice lahko naložijo prosilcu dolžnost, da čim prej predloži vse potrebne elemente za utemeljitev prošnje za mednarodno zaščito. Dolžnost države članice je, da v sodelovanju s prosilcem obravnava ustrezne elemente prošnje.“

2. Elementi iz odstavka 1 so izjave prosilca in vsa dokumentacija, s katero razpolaga prosilec, glede svoje starosti, porekla, vključno s poreklom ustreznih sorodnikov, identitete, državljanstva(-ev), držav(-e) in kraja(-ev) prejšnjega prebivališča, prejšnjih prošelj za azil, prepotovanih poti, potovalnih dokumentov ter razlogov za prošnjo za mednarodno zaščito.

3. Obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito se izvede v vsakem posameznem primeru posebej in vključuje upoštevanje naslednjega:

- (a) vsa ustrezna dejstva, ki se nanašajo na izvorno državo v času odločanja o prošnji, vključno z zakoni in predpisi izvirne države in načinom njihovega izvajanja;
- (b) ustrezne izjave in dokumentacijo, ki jih predloži prosilec, vključno z informacijami o tem, ali je bil ali bi lahko bil prosilec podvržen preganjanju oziroma mu je bila ali bi mu lahko bila povzročena resna škoda;
- (c) individualni položaj in osebne okoliščine prosilca, vključno z dejavniki, kot so poreklo, spol in starost, za oceno dejstva, ali bi na podlagi prosilčevih osebnih okoliščin dejanja, ki jim je prosilec izpostavljen ali bi jim bil lahko izpostavljen, pomenila preganjanje ali resno škodo;

[...]

4. Dejstvo, da je prosilec že bil izpostavljen preganjanju ali mu je že bila povzročena resna škoda ali se mu je s takim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo, je resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenim tveganjem resne škode, razen če obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da se tako preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila.“

10 Člen 10 te direktive, naslovljen „Razlogi za preganjanje“, ki je uvrščen v poglavje III te direktive z naslovom „Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati begunci“, določa:

„1. Države članice pri ocenjevanju razlogov za preganjanje upoštevajo naslednje elemente:

- (a) pojem rase [...];
- (b) pojem veroizpovedi [...];
- (c) pojem nacionalne pripadnosti [...];
- (d) skupina šteje za določeno družbeno skupino zlasti v naslednjih primerih:
  - kadar je članom te skupine skupna prirojena lastnost ali skupno poreklo, ki je nespremenljivo, ali značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali zavedanje, da se osebe ne sme prisiliti, naj se mu odreče, in
  - kadar ima skupina v ustrezni državi razločno identiteto, saj jo družba, ki jo obkroža, dojema kot različno;

V odvisnosti od okoliščin v izvorni državi lahko določena družbena skupina zajema skupino, ki temelji na skupni lastnosti spolne usmerjenosti. Spolne usmerjenosti se ne sme razumeti kot nečesa, kar vključuje dejanja, ki po nacionalni zakonodaji držav članic veljajo za kazniva. Vidike, povezane s spolom, vključno s spolno identiteto, je treba ustrezno upoštevati pri določanju pripadnosti določeni družbeni skupini ali opredelitvi značilnosti take skupine;

(e) pojem političnega prepričanja zajema zlasti imeti neko mnenje, stališče ali prepričanje o zadevi, povezani s potencialnimi subjekti preganjanja, navedenimi v členu 6, in z njihovo politiko ali metodami, ne glede na to, ali je prosilec v skladu s tem mnenjem, stališčem ali prepričanjem tudi ravnal.“

2. Pri ocenjevanju dejstva, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, ni pomembno, ali prosilec dejansko ima rasne, verske, nacionalne, družbene ali politične značilnosti, ki se preganjajo, pod pogojem, da take značilnosti prosilcu pripisuje subjekt preganjanja.“

11 Člen 12 navedene direktive določa:

„1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti begunec, če:

(a) sodi na področje uporabe člena 1(D) Ženevske konvencije [...];

[...]

2. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti begunec, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da:

(a) je storil(-a) kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot opredeljeno v mednarodnih instrumentih, ki določajo taka kazniva dejanja;

(b) je storil(-a) hudo nepolitično kaznivo dejanje izven države sprejemnice, preden ga/jo je ta sprejela kot begunca (tj. preden mu/ji je izdala dovoljenje za prebivanje, ki je temeljilo na priznanju statusa begunca); posebej kruta dejanja, tudi če so bila storjena zaradi domnevno političnih ciljev, se lahko štejejo kot huda nepolitična kazniva dejanja;

(c) je kriv(-a) dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli ter členih 1 in 2 Ustanovne listine Združenih narodov.

3. Odstavek 2 se uporablja za osebe, ki napeljujejo k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti, navedenih v tem odstavku, ali pri njih kako drugače sodelujejo.“

12 Člen 13 te direktive določa:

„Države članice priznajo status begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za begunca v skladu s poglavjema II in III.“

13 Člen 15 Direktive 2011/95, naslovljen „Resna škoda“ in uvrščen v poglavje V te direktive z naslovom „Pogoji za priznanje subsidiarne zaščite“, določa:

„Resna škoda zajema:

(a) smrtno kazen ali usmrtitev; ali

(b) mučenje ali nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi ali

(c) resno in individualno grožnjo za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.“

14 Člen 18 te direktive določa:

„Države članice priznajo status subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za subsidiarno zaščito v skladu s poglavjema II in V.“

15 Člen 23 navedene direktive, naslovljen „Ohranjanje enotnosti družine“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da se lahko ohrani enotnost družine.

2. Države članice zagotovijo, da so družinski člani upravičenca do mednarodne zaščite, ki sami ne izpolnjujejo pogojev za tako zaščito, upravičeni do ugodnosti iz členov 24 do 35, skladno z nacionalnimi postopki in v obsegu, združljivem z osebnim pravnim statusom družinskega člana.

3. Odstavka 1 in 2 se ne uporabljata, kadar družinski član ni ali ne bi bil upravičen do mednarodne zaščite skladno s poglavjema III in V.

4. Ne glede na odstavka 1 in 2 lahko države članice zavrnejo, zmanjšajo ali ukinejo ugodnosti, navedene v teh odstavkih, iz razloga državne varnosti ali javnega reda.

[...]“

*Direktiva 2013/32*

16 Direktiva 2013/32 je bila sprejeta na podlagi člena 78(2)(d) PDEU. V tej določbi so navedeni skupni postopki za dodelitev ali odvzem enotnega statusa azila ali subsidiarne zaščite.

17 V uvodnih izjavah 12 in 60 te direktive je navedeno:

„(12) Glavni cilj te direktive je nadalje razvijati standarde glede postopkov za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite v državah članicah z namenom uvedbe skupnega azilnega postopka v Uniji.

[...]

(60) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana z [Listino o temeljnih pravicah]. Namen te direktive je zlasti zagotoviti dosledno spoštovanje človeškega dostojanstva in spodbujati uporabo členov 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24 in 47 Listine ter jo je treba temu ustrezno izvajati.“

18 Člen 1 navedene direktive določa:

„Namen te direktive je določiti skupne postopke za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite na podlagi Direktive [2011/95].“

19 Člen 2 te direktive določa:

„V tej direktivi:

[...]

(c) ‚prosilec‘ pomeni državljan tretje države ali osebo brez državljanstva, ki je podal prošnjo za mednarodno zaščito, v zvezi s katero še ni bila izdana dokončna odločba;

[...]

- (f) ‚organ za presojo‘ pomeni kateri koli parasodni ali upravni organ v državi članici, ki je odgovoren za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito in je pristojen izdajati odločbe na prvi stopnji v takih primerih;
- (g) ‚begunec‘ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki izpolnjuje zahteve iz člena 2(d) Direktive 2011/95/EU;

[...]

- (l) ‚mladoletnik‘ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, mlajšega oziroma mlajšo od 18 let;

[...]“

20 Člen 7 Direktive 2013/32 določa:

„1. Države članice zagotovijo, da ima vsaka pravno sposobna odrasla oseba pravico podati prošnjo za mednarodno zaščito v svojem imenu.

2. Države članice lahko določijo, da prosilec poda prošnjo v imenu svojih vzdrževanih oseb. V takih primerih države članice zagotovijo, da vzdrževane odrasle osebe soglašajo z vložitvijo prošnje v njihovem imenu, v nasprotnem primeru pa imajo možnost, da same podajo prošnjo v lastnem imenu.

Soglasje se zahteva v trenutku vložitve prošnje ali najkasneje med osebnim razgovorom z vzdrževano odraslo osebo. Preden se zahteva soglasje, je vsaka vzdrževana odrasla oseba zaupno obveščena o ustreznih postopkovnih posledicah vložitve prošnje v njenem imenu in o njeni pravici, da lahko poda ločeno prošnjo za mednarodno zaščito.

3. Države članice zagotovijo, da ima mladoletnik pravico podati prošnjo za mednarodno zaščito v svojem imenu, če je procesno sposoben po pravu zadevne države članice, sicer pa prek njegovih staršev ali drugih odraslih družinskih članov ali odrasle osebe, odgovorne zanj po pravu ali praksi zadevne države članice, ali prek zastopnika.

[...]“

21 Člen 9(1) te direktive določa:

„Prosilcem se dovoli ostati v državi članici izključno zaradi postopka, dokler organ za presojo ne izda odločbe v postopku na prvi stopnji iz poglavja III. Ta pravica ostati ne pomeni upravičenosti do dovoljenja za prebivanje.“

22 Člen 10(2) navedene direktive določa:

„Pri obravnavanju prošelj za mednarodno zaščito organ za presojo najprej presodi, ali prosilci izpolnjujejo pogoje za status begunca, in če jih ne, presodi, ali so upravičeni do subsidiarne zaščite.“

23 Člen 13(1) te direktive določa:

„Države članice prosilcem naložijo obveznost sodelovanja s pristojnimi organi, da se ugotovijo njihova identiteta in drugi elementi iz člena 4(2) Direktive [2011/95]. [...]“



24 Člen 31 Direktive 2013/32 določa:

„1. Države članice obravnavajo prošnje za mednarodno zaščito v postopku obravnavanja, ki je v skladu s temeljnimi načeli in jamstvi iz poglavja II.

2. Države članice zagotovijo, da se takšen postopek obravnavanja zaključi v najkrajšem možnem času, ne da bi to vplivalo na ustreznost in celovitost obravnave.

[...]“

25 Člen 33(2) te direktive določa:

„Države članice lahko štejejo prošnjo za mednarodno zaščito za nedopustno [...] če:

[...]

(e) vzdrževana oseba prosilca vloži prošnjo, potem ko je v skladu s členom 7(2) soglašala, da bo njen primer del prošnje, ki je bila vložena v njenem imenu, in ne obstajajo nikakršna dejstva v zvezi z vzdrževano osebo, ki bi upravičevala ločeno prošnjo.“

26 Člen 40(1) navedene direktive določa:

„Kadar oseba, ki je zaprosila za mednarodno zaščito v državi članici, poda naknadne navedbe ali vloži naknadno prošnjo v isti državi članici, ta država članica obravnava te naknadne navedbe ali elemente naknadne prošnje v okviru obravnavanja predhodne prošnje ali v okviru preizkusa izdane odločbe ali odločanja o pritožbi zoper izdano odločbo, če lahko pristojni organi v teh postopkih upoštevajo in obravnavajo vse elemente naknadnih navedb ali naknadne prošnje.

[...]“

27 Člen 46 te direktive določa:

„1. Države članice zagotovijo, da imajo prosilci pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem zoper:

- (a) odločbo, izdano v zvezi z njegovo prošnjo za mednarodno zaščito, vključno z odločbo:
  - (i) o neutemeljenosti prošnje v zvezi s statusom begunca in/ali subsidiarne zaščite,
  - (ii) o nedopustnosti prošnje v skladu s členom 33(2),

[...]

3. Države članice zaradi spoštovanja odstavka 1 zagotovijo, da učinkovito pravno sredstvo vsaj v pritožbenih postopkih pred sodiščem prve stopnje zagotavlja podrobno in ex nunc presojo dejstev in pravnih vprašanj, po potrebi vključno s presojo potreb po mednarodni zaščiti v skladu z Direktivo [2011/95].

[...]“

*Direktiva 2013/33/EU*

28 V uvodnih izjavah 9, 11 in 35 Direktive 2013/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL 2013, L 180, str. 96) je navedeno:

„(9) Pri uporabi te direktive bi si morale države članice prizadevati za zagotovitev celovitega upoštevanja načel največje koristi otroka in enotnosti družine v skladu z [Listino o temeljnih pravicah], Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989 in Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

[...]

(11) Treba bi bilo določiti standarde za sprejem prosilcev, ki bi zadoščali, da se jim zagotovi dostojen življenjski standard in primerljivi življenjski pogoji v vseh državah članicah.

[...]

(35) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki so priznana z [Listino o temeljnih pravicah]. Namen te direktive je zlasti zagotoviti dosledno spoštovanje človeškega dostojanstva in spodbujati uporabo členov 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 in 47 [te] [l]istine ter jo je treba temu ustrezno izvajati.“

29 Člen 6(1) te direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da prosilec v treh dneh po vložitvi prošnje za mednarodno zaščito dobi dokument, izdan na njegovo ime, ki potrjuje njegov status prosilca ali dokazuje, da mu je dovoljeno ostati na ozemlju države članice dokler odločanje o njegovi vlogi ni končano ali dokler njegovo vlogo obravnavajo.

[...]“

30 Člen 12 navedene direktive določa:

„Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, da, kolikor je mogoče, ohranijo enotnost družine, ki je navzoča na njihovem ozemlju, če zadevna država članica prosilcem zagotovi namestitvev. Taki ukrepi se izvajajo s soglasjem prosilca.“

***Bolgarsko pravo***

31 V Bolgariji postopek obravnave prošenj za mednarodno zaščito ureja Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (zakon o azilu in beguncih, v nadaljevanju: ZUB).

32 V členih 8 in 9 ZUB so v bistvu povzeti pogoji za priznanje mednarodne zaščite, ki so navedeni v Direktivi 2011/95.

33 Člen 8(9) ZUB določa:

„[...] se za begunce štejejo družinski člani tujca, ki mu je bil priznan status begunca, če je to združljivo z njihovim osebnim statusom in ni okoliščin iz člena 12(1).“

34 V členu 12(1) in (2) ZUB so naštet okoliščine, ki nasprotujejo priznanju mednarodne zaščite, med katerimi je ogrožanje nacionalne varnosti.

35 Člen 32 Administrativnoprocesualen kodeks (zakonik o upravnem postopku), naslovljen „Združeni postopki“, določa:

„V postopkih, v katerih pravice in obveznosti strank izhajajo iz istega dejanskega stanja in v katerih je pristojen en sam upravni organ, se lahko glede več strank začne in izvede en sam postopek.“

### **Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje**

36 N. R. K. Ahmedbekova in njen sin Rauf Emin Ogla Ahmedbekov, rojena 12. maja 1975 in 5. oktobra 2007, sta državljana Azerbajdžana.

37 Emin Ahmedbekov (v nadaljevanju: E. Ahmedbekov), zakonec N. R. K. Ahmedbekove in oče Raufa Emina Ogle Ahmedbekova, je 19. novembra 2014 pri Darzhavna agentsia za bezhantsite (državna agencija za begunce, Bolgarija) (v nadaljevanju: DAB) vložil prošnjo za mednarodno zaščito, ki jo je namestnik predsednika te agencije zavrnil z odločbo z dne 12. maja 2015. E. Ahmedbekov je zoper to odločbo vložil tožbo pri Administrativen sad Sofia-grad (upravno sodišče v Sofiji, Bolgarija), to pa jo je zavrnilo 2. novembra 2015. E. Ahmedbekov je poleg tega vložil kasacijsko pritožbo pri Varhoven administrativen sad (vrhovno upravno sodišče, Bolgarija), ki je bila, kot je razvidno iz odgovora predložitvenega sodišča na zahtevo Sodišča za pojasnila, 25. januarja 2017 zavrnjena.

38 N. R. K. Ahmedbekova je 25. novembra 2014 pri DAB zase in za svojega sina vložila prošnjo za mednarodno zaščito. Ta prošnja je bila s strani namestnika direktorja DAB zavrnjena z odločbo z dne 12. maja 2015, ker pogoji za priznanje mednarodne zaščite, določeni v členih 8 in 9 ZUB, niso bili izpolnjeni.

39 N. R. K. Ahmedbekova je zoper to odločbo vložila tožbo pri predložitvenem sodišču, Administrativen sad Sofia-grad (upravno sodišče v Sofiji).

40 V okviru svoje tožbe navaja preganjanje s strani azerbajdžanskih organov, katerega žrtev naj bi bil njen zakonec, in okoliščine, ki jo posamično zadevajo.

41 V zvezi s tem N. R. K. Ahmedbekova navaja nevarnost preganjanja zaradi njenega političnega prepričanja in težave v zvezi s spolnim nadlegovanjem na njenem delovnem mestu v Azerbajdžanu. N. R. K. Ahmedbekova meni, da nevarnost preganjanja zaradi njenega političnega prepričanja med drugim dokazuje njeno sodelovanje pri vložitvi pritožbe proti Azerbajdžanu pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, pa tudi njeno sodelovanje pri zaščiti oseb, ki so jih azerbajdžanski organi že preganjali zaradi njihovega delovanja na področju varovanja temeljnih pravic. Poleg tega naj bi bila dejavna v okviru avdiovizualnega medija „Azerbaydzhanski chas“, ki vodi kampanjo nasprotovanja režimu na oblasti v Azerbajdžanu.

42 Predložitveno sodišče se zlasti sprašuje, kako je treba obravnavati prošnje za mednarodno zaščito, ki so jih ločeno vložili člani iste družine. Sprašuje se tudi, ali je okoliščina, da je prosilec za mednarodno zaščito sodeloval pri vložitvi pritožbe zoper svojo matično državo pri Evropskem sodišču za človekove pravice, upošteven element za ugotovitev, ali je treba priznati mednarodno zaščito.

43 V teh okoliščinah je Administrativen sad Sofia-grad (upravno sodišče v Sofiji) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali iz člena 78(1) in (2)(a), (d) in (f) [PDEU] ter uvodne izjave 12 in člena 1 Direktive [2013/32] izhaja, da je razlog za nedopustnost prošenj za mednarodno zaščito, ki ga določa člen 33(2)(e) te direktive, določba z neposrednim učinkom, uporabe katere države članice ne smejo zavrnila, na primer s tem, da uporabijo ugodnejše nacionalne predpise, v skladu s katerimi je treba pri

obravnavanju prve prošnje za mednarodno zaščito, kot to nalaga člen 10(2) direktive, najprej presoditi, ali prosilec izpolnjuje pogoje za status begunca, in nato, ali je upravičen do subsidiarne zaščite?

2. Ali iz člena 33(2)(e) Direktive 2013/32 v povezavi s členom 7(3) in členom 2(a), (c) in (g) ter uvodno izjavo 60 te direktive izhaja, da je v okoliščinah postopka v glavni stvari prošnja za mednarodno zaščito, ki jo vloži eden od staršev v imenu mladoletnika s spremstvom, nedopustna, če je obrazložena s tem, da je otrok družinski član osebe, ki je vložila prošnjo za mednarodno zaščito z obrazložitvijo, da je begunec v smislu člena 1, oddelek A, Ženevske konvencije o statusu beguncev?
3. Ali iz člena 33(2)(e) Direktive 2013/32 v povezavi s členom 7(1) in členom 2(a), (c) in (g) ter uvodno izjavo 60 te direktive izhaja, da je v okoliščinah postopka v glavni stvari prošnja za mednarodno zaščito, vložena v imenu polnoletne osebe, nedopustna, če je v postopku pri pristojnem upravnem organu obrazložena samo s tem, da je prosilec družinski član osebe, ki je vložila prošnjo za mednarodno zaščito z obrazložitvijo, da je begunec v smislu člena 1, oddelek A, Ženevske konvencije o statusu beguncev, in prosilec ob vložitvi prošnje nima pravice opravljati poklicne dejavnosti?
4. Ali je treba v skladu s členom 4(4) Direktive [2011/95] v povezavi z uvodno izjavo 36 te direktive obstoj utemeljenega strahu pred preganjanjem oziroma utemeljeno tveganje za resno škodo presojati samo na podlagi dejstev in okoliščin, ki se nanašajo na prosilca?
5. Ali je v skladu s členom 4 Direktive 2011/95 v povezavi z njeno uvodno izjavo 36 in s členom 31(1) Direktive 2013/32 v državi članici dopustna nacionalna sodna praksa, v skladu s katero:
  - (a) je pristojni organ dolžan obravnavati prošnje za mednarodno zaščito članov iste družine v skupnem postopku, če so te prošnje obrazložene z enakimi dejstvi, in sicer s trditvijo, da je samo eden od družinskih članov begunec;
  - (b) je pristojni organ dolžan prekiniti postopek, v katerem se obravnavajo prošnje za mednarodno zaščito družinskih članov, ki osebno ne izpolnjujejo pogojev za tako zaščito, dokler ni končan postopek, v katerem se obravnava prošnja družinskega člana, ki je obrazložena s tem, da je zadevna oseba begunec v smislu člena 1, oddelek A, Ženevske konvencije o statusu beguncev;

in zlasti, ali je ta sodna praksa dopustna tudi z vidika premislekov v zvezi s koristmi otroka, ohranjanjem enotnosti družine in spoštovanjem pravice do zasebnega in družinskega življenja ter pravico ostati v državi članici do obravnavanja prošnje, in sicer na podlagi členov 7, 18 in 47 [Listine o temeljnih pravicah], uvodnih izjav 12 in 60 ter člena 9 Direktive 2013/32, uvodnih izjav 16, 18 in 36 ter člena 23 Direktive 2011/95 ter uvodnih izjav 9, 11 in 35 ter členov 6 in 12 Direktive [2013/33]?

6. Ali iz uvodnih izjav 16, 18 in 36 ter člena 3 Direktive 2011/95 v povezavi z uvodno izjavo 24 ter s členom 2(d) in (j), členom 13 in členom 23(1) in (2) te direktive izhaja, da je dopustna nacionalna določba, kot je v postopku v glavni stvari obravnavani člen 8(9) [ZUB], na podlagi katere se za begunce štejejo tudi družinski člani tujca, ki mu je bil priznan status begunca, če je to združljivo z njihovim osebnim pravnim statusom in v skladu z nacionalnim pravom ni razlogov, ki bi izključevali priznanje statusa begunca?
7. Ali iz ureditve razlogov za preganjanje iz člena 10 Direktive 2011/95 izhaja, da okoliščina, da zadevna oseba pri Evropskem sodišču za človekove pravice vloži pritožbo zoper izvorno državo, pomeni njeno pripadnost določeni družbeni skupini v smislu člena 10(1)(d) te direktive, oziroma ali je treba vložitev pritožbe šteti za politično prepirčanje v smislu člena 10(1)(e) te direktive?

8. Ali iz člena 46(3) Direktive 2013/32 izhaja, da je sodišče dolžno preučiti vsebinsko utemeljenost novih razlogov za mednarodno zaščito, ki so bili navedeni med sodnim postopkom, vendar niso bili navedeni v tožbi zoper odločbo o zavrnitvi mednarodne zaščite?
9. Ali iz člena 46(3) Direktive 2013/32 izhaja, da je sodišče dolžno v sodnem postopku, v katerem se izpodbija odločba o zavrnitvi mednarodne zaščite, presoditi dopustnost prošnje za mednarodno zaščito na podlagi člena 33(2)(e) te direktive, če se je pri obravnavanju prošnje v izpodbijani odločbi, kot to nalaga člen 10(2) direktive, najprej presojalo, ali prosilec izpolnjuje pogoje za status begunca, in nato, ali je upravičen do subsidiarne zaščite?“

## Vprašanja za predhodno odločanje

### *Četrto vprašanje*

- 44 Četrto vprašanje, ki ga je treba preučiti najprej, se nanaša na to, ali je treba prošnjo za mednarodno zaščito presojati „samo na podlagi dejstev in okoliščin, ki se nanašajo na prosilca“.
- 45 Kot izhaja iz predložitvene odločbe, je to vprašanje postavljeno zato, ker se N. R. K. Ahmedbekova sklicuje zlasti na nevarnost preganjanja in resno škodo, ki bi lahko bila povzročena njenemu zakoncu.
- 46 Predložitveno sodišče s četrtem vprašanjem zato v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4 Direktive 2011/95 razlagati tako, da je treba v okviru posamičnega obravnavanja prošnje za mednarodno zaščito upoštevati nevarnost preganjanja in resnih groženj za družinskega člana prosilca.
- 47 Za odgovor na to vprašanje je treba najprej opozoriti, da iz členov 13 in 18 Direktive 2011/95 v povezavi z opredelitvijo izrazov „begunec“ in „oseba, upravičena do subsidiarne zaščite“ iz člena 2(d) in (f) te direktive izhaja, da je treba mednarodno zaščito iz tega člena načeloma priznati državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki se utemeljeno boji, da bo preganjana zaradi rasne, verske ali nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini, ali za katero obstaja utemeljeno tveganje, da bo utrpela resno škodo v smislu člena 15 navedene direktive.
- 48 Direktiva 2011/95 ne določa priznanja statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite državljanom tretjih držav ali osebam brez državljanstva, ki niso naštetih v prejšnji točki. Poleg tega mora v skladu z ustaljeno sodno prakso vsaka odločitev o priznanju statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite temeljiti na posamičnem obravnavanju (sodba z dne 25. januarja 2018, F, C-473/16, EU:C:2018:36, točka 41 in navedena sodna praksa), katerega namen je ugotoviti, ali so ob upoštevanju osebnih okoliščin prosilca izpolnjeni pogoji za priznanje takega statusa (sodba z dne 5. septembra 2012, Y in Z, C-71/11 in C-99/11, EU:C:2012:518, točka 68).
- 49 Tako iz postopka za dodelitev enotnega statusa azila ali subsidiarne zaščite, ki ga je določil zakonodajalec Unije, izhaja, da je namen obravnavanja prošenj za mednarodno zaščito, ki se zahteva s členom 4 Direktive 2011/95, ugotoviti, ali se prosilec – ali, odvisno od primera, oseba, v imenu katere ta vloži prošnjo – utemeljeno boji, da bo osebno preganjan, oziroma ali obstaja utemeljeno tveganje, da bo osebno utrpel resno škodo.
- 50 Čeprav iz zgoraj navedenega izhaja, da prošnji za mednarodno zaščito kot taki ni mogoče ugoditi, ker ima družinski član prosilca utemeljen strah pred preganjanjem ali zanj obstaja utemeljeno tveganje, da bo utrpel resno škodo, pa je, nasprotno, treba – kot je navedel generalni pravobranilec v točki 32 sklepnih predlogov – upoštevati take grožnje družinskemu članu prosilca, da se ugotovi, ali je prosilec

zaradi svoje družinske vezi z navedeno ogroženo osebo tudi sam izpostavljen nevarnosti preganjanja ali resni škodi. V zvezi s tem in kot je poudarjeno v uvodni izjavi 36 Direktive 2011/95, so družinski člani ogrožene osebe na splošno tudi sami v ranljivem položaju.

- 51 Zato je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 4 Direktive 2011/95 razlagati tako, da je treba v okviru posamične obravnave prošnje za mednarodno zaščito upoštevati nevarnost preganjanja in resnih groženj družinskemu članu prosilca, da se ugotovi, ali je zadnjenavedeni zaradi družinskih vezi z navedeno ogroženo osebo tudi sam izpostavljen tem grožnjam.

### ***Peto vprašanje***

- 52 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba direktivi 2011/95 in 2013/32 v povezavi s členi 7, 18 in 47 Listine o temeljnih pravicah in ob upoštevanju koristi otroka razlagati tako, da nasprotujeta temu, da se prošnje za mednarodno zaščito, ki so jih ločeno vložili člani iste družine, obravnavajo v skupnem postopku ali da se obravnavanje ene od teh prošenj prekine do končanja postopka obravnave v zvezi z drugo prošnjo.
- 53 V skladu s členom 7(1) Direktive 2013/32 ima vsaka pravno sposobna odrasla oseba pravico podati prošnjo za mednarodno zaščito v svojem imenu. Za namene te določbe je treba izraz „odrasla oseba“ glede na opredelitev pojma „mladoletnik“ iz člena 2(l) te direktive razumeti tako, da pomeni državljane tretje države in osebe brez državljanstva, ki so dopolnili osemnajst let.
- 54 V zvezi z mladoletniki člen 7(3) Direktive 2013/32 določa, da morajo ti imeti možnost vložiti prošnjo za mednarodno zaščito v svojem imenu v državah članicah, ki mladoletnikom dajejo procesno sposobnost, in da morajo v vseh teh državah članicah, ki jih ta direktiva zavezuje, imeti možnost vložiti prošnjo za mednarodno zaščito prek odraslega zastopnika, kot je eden od staršev ali drug odrasel družinski član.
- 55 Iz teh določb izhaja, da ureditev Unije ne nasprotuje niti temu, da več članov ene družine, kot sta v obravnavanem primeru N. R. K. Ahmedbekova in E. Ahmedbekov, posamično vloži prošnjo za mednarodno zaščito, niti temu, da eden od njih vloži prošnjo tudi v imenu mladoletnega člana družine, kot je Rauf Emin Ogla Ahmedbekov.
- 56 V direktivah 2011/95 in 2013/32 ni pojasnjeno, kako je treba ravnati v primeru morebitne povezanosti med temi prošnjami za mednarodno zaščito, ki bi se lahko delno nanašale tudi na enaka dejstva ali okoliščine. Ob neobstoju posebnih določb imajo države članice glede tega nekaj manevrskega prostora.
- 57 Glede na to je treba opozoriti, prvič, da člen 4(3) Direktive 2011/95 zahteva individualno obravnavo vsake od prošenj, drugič, da v skladu s členom 23(1) te direktive države članice zagotovijo, da se lahko ohrani enotnost družine, ter tretjič, da člen 31(2) Direktive 2013/32 določa, da vsaka država članica zagotovi, da organ za presojo v kar najkrajšem času opravi in konča ustrezen in celovit preizkus.
- 58 Iz zahtev za posamično obravnavo in celovitega preizkusa prošenj za mednarodno zaščito izhaja, da je treba take prošnje, ki so jih družinski člani iste družine vložili ločeno – čeprav lahko v zvezi z njimi veljajo ukrepi za obravnavanje morebitne povezanosti – obravnavati ob preizkusu položaja posamezne zadevne osebe. Zato teh prošenj ni mogoče obravnavati skupno.
- 59 Natančneje, kar zadeva vprašanje, ali je treba hkrati nadaljevati postopke obravnave prošenj za mednarodno zaščito, ki so jih ločeno vložili družinski člani ene družine, oziroma ali lahko, nasprotno, organ za presojo prekine obravnavo prošnje do končanja postopka obravnave v zvezi z drugo od teh prošenj, je treba ugotoviti, prvič, da je v primeru, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem se eden od družinskih članov sklicuje zlasti na grožnje, ki se nanašajo na drugega družinskega člana,

morda primerno najprej – v okviru obravnave prošnje, ki jo je vložil zadnjenavedeni – preučiti, ali so se te grožnje izkazale za resnične, ter nato po potrebi preveriti, ali tudi za zakonca in otroka te ogrožene osebe zaradi obstoja družinske vezi obstaja nevarnost preganjanja ali resne škode.

- 60 Drugič, glede na pravilo iz člena 31(2) Direktive 2013/32, v skladu s katerim mora biti vsaka obravnava prošnje za mednarodno zaščito končana v najkrajšem možnem času, in namen te direktive, ki je zagotoviti, da se prošnje za mednarodno zaščito obravnavajo čim hitreje (sodba z dne 25. julija 2018, C-585/16, EU:C:2018:584, točka 109), obravnava prošnje enega od družinskih članov ne bi smela pomeniti prekinitve obravnave prošnje drugega člana te družine, ki bi bila taka, da bi se postopek obravnave v zvezi z zadnjenavedeno prošnjo začel šele, ko bi bil postopek obravnave v zvezi s prejšnjo prošnjo že končan s sprejetjem odločbe organa za presojo. Nasprotno, za doseg cilja glede hitrosti in za olajšanje ohranjanja enotnosti družine je pomembno, da se odločitve v zvezi s prošnjami družinskih članov iste družine, ki so povezane, sprejmejo v krajšem časovnem obdobju.
- 61 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da v primeru, v katerem organ za presojo ugotovi, da ima oseba utemeljen strah pred preganjanjem ali zanjo obstaja utemeljeno tveganje, da bo utrpela resno škodo, mora ta organ načeloma biti zmožen v kratkem času presoditi, ali tudi za družinske člane te osebe obstaja ali ne taka grožnja zaradi družinske vezi med njimi. Ta presoja mora potekati ali biti začeta vsaj pred sprejetjem odločbe o priznanju mednarodne zaščite navedeni osebi.
- 62 Če organ za presojo ugotovi, da noben družinski član nima utemeljenega strahu pred preganjanjem ali ni izpostavljen utemeljenemu tveganju, da utрпи resno škodo, mora načeloma imeti možnost isti dan sprejeti svoje odločbe o zavrnitvi prošnji za mednarodno zaščito.
- 63 Iz tega sledi, da v obravnavanem primeru namestniku direktorja DAB ni mogoče očitati, da je svoji odločbi v zvezi s prošnjo, ki jo je vložila N. R. K. Ahmedbekova, in prošnjo, ki jo je vložil E. Ahmedbekov, sprejel istega dne, če ti prošnji nista bili predmet skupne obravnave, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.
- 64 Kar zadeva, nazadnje, vprašanje predložitvenega sodišča, ki se nanaša na vpliv otrokove koristi ter členov 7, 18 in 47 Listine o temeljnih pravicah, zadostuje opozoriti, da je sicer pri izvajanju direktiv 2011/95 in 2013/32 temeljne pravice, ki so priznane s to listino, treba spoštovati, vendar pa v okviru odgovora na to vprašanje za predhodno odločanje iz njih ni mogoče izpeljati dodatnih posebnih naukov.
- 65 Glede na zgoraj navedeno je treba na peto vprašanje odgovoriti, da je treba direktivi 2011/95 in 2013/32 razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da so prošnje za mednarodno zaščito, ki so jih ločeno vložili člani iste družine, predmet ukrepov za obravnavanje morebitne povezanosti, da pa nasprotujeta temu, da se te prošnje obravnavajo skupno. Nasprotujeta tudi temu, da se obravnava ene od teh prošenj prekine do končanja postopka obravnave v zvezi z drugo od teh prošenj.

### *Šesto vprašanje*

- 66 Predložitveno sodišče s šestim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3 Direktive 2011/95 razlagati tako, da državi članici omogoča, da v primeru priznanja mednarodne zaščite družinskemu članu to zaščito razširi na druge člane te družine.
- 67 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da člen 8(9) ZUB predvideva tako razširitev. Ni mogoče izključiti, da se ta določba v tem primeru uporabi za Raufa Emina Oglo Ahmedbekova in E. Ahmedbekova. Namreč, če bi predložitveno sodišče ugotovilo, da ima N. R. K. Ahmedbekova zaradi okoliščin, ki se nanjo nanašajo posamično, kot so tiste, navedene v točki 41 te sodbe, utemeljen strah pred preganjanjem, bi ta ugotovitev načeloma morala voditi do priznanja statusa begunca

N. R. K Ahmedbekovi. Zato se v skladu s členom 8(9) ZUB ta status načeloma razširi na člane njene družine, ne da bi bilo treba preučiti, ali – kar zadeva te družinske člane – obstaja utemeljen strah pred preganjanjem.

- 68 Poudariti je treba, da Direktiva 2011/95 ne določa take razširitve statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite na družinske člane osebe, ki ji je bil ta status priznan. Iz člena 23 te direktive namreč izhaja, da je ta direktiva omejena na to, da državam članicam nalaga, da prilagodijo nacionalno pravo tako, da bodo družinski člani – v smislu člena 2(j) navedene direktive – osebe, ki ji je bil priznan tak status, če posamično ne izpolnjujejo pogojev za priznanje tega statusa, lahko zaprosili za nekatere ugodnosti, ki vključujejo izdajo dovoljenja za prebivanje, dostop do zaposlitve ali dostop do izobraževanja ter ki so namenjene ohranjanju enotnosti družine.
- 69 Zato je treba preučiti, ali je ohranitev določbe, kakršna je člen 8(9) ZUB, v veljavi dovoljena s členom 3 Direktive 2011/95, ki državam članicam omogoča, da uvedejo ali ohranijo „ugodnejše standarde za opredelitev osebe kot begunca ali osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, in za opredelitev vsebine mednarodne zaščite, v kolikor so ti standardi združljivi s to direktivo“.
- 70 Iz tega besedila v povezavi z uvodno izjavo 14 Direktive 2011/95 izhaja, da ugodnejši standardi iz člena 3 te direktive lahko med drugim pomenijo olajšanje pogojev, pod katerimi lahko državljan tretje države ali oseba brez državljanstva uživa status begunca ali status subsidiarne zaščite.
- 71 Sodišče je že ugotovilo, da pojasnilo iz navedenega člena 3, v skladu s katerim mora biti kakršen koli ugodnejši standard v skladu z Direktivo 2011/95, pomeni, da ta standard ne sme posegati v splošno sistematiko ali cilje navedene direktive. Zlasti so prepovedani standardi, ki priznavajo status begunca ali status subsidiarne zaščite državljanom tretje države ali osebam brez državljanstva, ki so v položajih, ki nimajo nobene zveze z logiko mednarodne zaščite (glej v zvezi s tem sodbo z dne 18. decembra 2014, M’Bodj, C-542/13, EU:C:2014:2452, točki 42 in 44). To velja zlasti za standarde, ki priznavajo tak status osebam, za katere velja eden od razlogov za izključitev iz člena 12 te direktive (sodba z dne 9. novembra 2010, B in D, C-57/09 in C-101/09, EU:C:2010:661, točka 115).
- 72 Kot je navedel generalni pravobranilec v točki 58 sklepnih predlogov, samodejno priznanje – v skladu z nacionalnim pravom – statusa begunca družinskemu članu osebe, ki ji je bil ta status priznan na podlagi ureditve, uvedene z Direktivo 2011/95, *a priori* ni nepovezano z logiko mednarodne zaščite.
- 73 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da bi v obravnavanem primeru morebitno priznanje statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite sinu ali zakoncu N. R. K. Ahmedbekove kot posledica tega, da je bil njej priznan tak status, zaradi potrebe zadevnih strank po ohranjanju enotnosti družine pomenilo povezavo z logiko mednarodne zaščite, ki je pripeljala do priznanja te zaščite.
- 74 Glede na navedeno je treba na šesto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 3 Direktive 2011/95 razlagati tako, da državi članici omogoča, da v primeru priznanja – na podlagi ureditve, ki je uvedena s to direktivo – mednarodne zaščite družinskemu članu določi, da to zaščito razširi na druge člane te družine, če v zvezi z njimi ne velja nobeden od razlogov za izključitev iz člena 12 te direktive in je njihov položaj zaradi potrebe po ohranjanju enotnosti družine povezan z logiko mednarodne zaščite.

### ***Drugo in tretje vprašanje***

- 75 Z drugim in tretjim vprašanjem, na kateri je treba odgovoriti skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali razlog za nedopustnost iz člena 33(2)(e) Direktive 2013/32 zajema položaj, kot je ta v postopku v glavni stvari, v katerem odrasla oseba zase in za svojega mladoletnega otroka vložijo prošnjo za mednarodno zaščito, ki temelji zlasti na obstoju družinske vezi z drugo osebo, ki je ločeno vložila prošnjo za mednarodno zaščito.



- 76 Kot je bilo navedeno v točkah od 53 do 55 te sodbe, iz člena 7(1) in (3) Direktive 2013/32 izhaja, da lahko člani družine ločeno vložijo prošnje za mednarodno zaščito in mladoletnika, ki je del te družine, vključijo v eno od teh prošenj.
- 77 Razlog za nedopustnost, naveden v členu 33(2)(e) Direktive 2013/32, se nanaša na poseben položaj, v katerem oseba, ki jo vzdržuje druga oseba, najprej v skladu s členom 7(2) te direktive soglaša, da se v njenem imenu vloži prošnja za mednarodno zaščito, ter nato tudi sama vloži prošnjo za mednarodno zaščito.
- 78 Iz opisa spora o glavni stvari, ki ga je podalo predložitveno sodišče, je razvidno – kar pa mora preveriti predložitveno sodišče – da niti N. R. K. Ahmedbekova niti Rauf Emin Ogla Ahmedbekov ne spadata v okvir tega posebnega položaja. Poleg tega očitno enako velja tudi za E. Ahmedbekova.
- 79 V teh okoliščinah razloga za nedopustnost iz člena 33(2)(e) Direktive 2013/32 ni mogoče uporabiti.
- 80 Te ugotovitve ne more omajati okoliščina, da se je eden od družinskih članov skliceval na družinske vezi in v svoji prošnji navedel nekatera dejstva, ki so opisana tudi v prošnji, ki jo je vložil drug član te družine. Tak položaj pa ne spada na področje uporabe člena 33(2)(e) Direktive 2013/32, temveč ga je treba preučiti glede na načela, ki so bila navedena in opredeljena v odgovoru na četrto in peto vprašanje.
- 81 Iz tega sledi, da je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da razlog za nedopustnost iz člena 33(2)(e) Direktive 2013/32 ne zajema položaja, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem odrasla oseba zase in za svojega mladoletnega otroka vloži prošnjo za mednarodno zaščito, ki temelji zlasti na obstoju družinske vezi z drugo osebo, ki je ločeno vložila prošnjo za mednarodno zaščito.

### *Prvo in deveto vprašanje*

- 82 Ob upoštevanju odgovorov na drugo in tretje vprašanje na prvo in deveto vprašanje ni treba odgovoriti.
- 83 S tem prvim in devetim vprašanjem namreč predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali ima člen 33(2)(e) Direktive 2013/32 neposredni učinek in ga sodišče, ki odloča o tožbi zoper odločbo v zvezi s prošnjo za mednarodno zaščito, lahko uporabi, čeprav avtor te odločbe možnosti uporabe te določbe ni preučil. Kot izhaja iz odgovora na drugo in tretje vprašanje, pa člena 33(2)(e) Direktive 2013/32 nikakor ni mogoče uporabiti v primeru, kakršen je ta v postopku v glavni stvari.

### *Sedmo vprašanje*

- 84 Predložitveno sodišče s sedmim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je za sodelovanje prosilca za mednarodno zaščito pri vložitvi tožbe zoper svojo matično državo pred Evropskim sodiščem za človekove pravice – v okviru presoje razlogov za preganjanje iz člena 10 Direktive 2011/95 – treba šteti, da dokazuje, da ta prosilec pripada „določeni družbeni skupini“ v smislu odstavka 1(d) tega člena, ali da je razlog za preganjanje zaradi „političnih prepričanj v smislu odstavka 1(e) navedenega člena.
- 85 V zvezi s tem je treba poudariti, da je treba člen 10(1) Direktive 2011/95 razumeti v povezavi z odstavkom 2 istega člena. V skladu s tem odstavkom 2 pri presoji dejstva, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, ni pomembno, ali prosilec dejansko ima rasne, verske, nacionalne, družbene ali politične značilnosti, ki se preganjajo, če take značilnosti prosilcu pripisuje subjekt preganjanja.

- 86 Torej, ne glede na vprašanje, ali sodelovanje državljana Azerbajdžana pri vložitvi tožbe zoper to državo pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, da bi to ugotovilo kršitev temeljnih svoboščin s strani režima, ki je na oblasti, pomeni „politično prepričanje“ tega državljana, je treba v okviru presoje razlogov za preganjanje, ki so navedeni v prošnji za mednarodno zaščito, ki jo je vložil navedeni državljan, preučiti, ali obstajajo utemeljeni razlogi, zaradi katerih bi bilo mogoče domnevati, da bo navedeno sodelovanje navedeni režim razumel kot dejanje političnega nestrinjanja, zoper katero lahko predvidi izvajanje povračilnih ukrepov.
- 87 Če obstajajo utemeljeni razlogi, da je to tako, je treba ugotoviti, da za prosilca obstaja resna in dejanska grožnja, da bo preganjan zaradi izražanja svojih mnenj o politiki in metodah svoje matične države. Kot izhaja iz samega besedila člena 10(1)(e) Direktive 2011/95, pojem „politično prepričanje“ iz te določbe zajema tak položaj.
- 88 Nasprotno pa skupine oseb, katere del je – odvisno od primera – prosilec za mednarodno zaščito, ko sodeluje pri vložitvi tožbe pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, načeloma ni mogoče šteti za „družbeno skupino“ v smislu člena 10(1)(d) Direktive 2011/95.
- 89 Za ugotovitev obstoja „družbene skupine“ v smislu te določbe morata biti namreč izpolnjena dva kumulativna pogoja. Prvič, članom skupine mora biti skupna „prirojena lastnost“ ali „skupno poreklo, ki je nespremenljivo“, ali značilnost ali prepričanje, „ki je tako temeljnega pomena za identiteto, da se osebe ne sme prisiliti, naj se mu odreče“. Drugič, ta skupina mora imeti v zadevni tretji državi razločno identiteto, ker jo družba, ki jo obkroža, dojema kot „različno“ (sodba z dne 7. novembra 2013, X in drugi, od C-199/12 do C-201/12, EU:C:2013:720, točka 45). V postopku v glavni stvari ta kumulativna pogoja očitno nista izpolnjena, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.
- 90 Glede na zgoraj navedeno je treba na sedmo vprašanje odgovoriti, da sodelovanja prosilca za mednarodno zaščito pri vložitvi tožbe zoper svojo matično državo pri Evropskem sodišču za človekove pravice v okviru presoje razlogov za preganjanje iz člena 10 Direktive 2011/95 načeloma ni mogoče šteti za dokaz pripadnosti tega prosilca „določeni družbeni skupini“ v smislu odstavka 1(d) tega člena, ampak je to sodelovanje treba šteti kot razlog za preganjanje na podlagi „političnega prepričanja“ v smislu odstavka 1(e) navedenega člena, če obstajajo utemeljeni razlogi, da bo ta država sodelovanje pri vložitvi te tožbe razumela kot dejanje političnega nestrinjanja, zoper katero lahko izvaja povračilne ukrepe.

### ***Osmo vprašanje***

- 91 Predložitveno sodišče z osmim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 46(3) Direktive 2013/32 razlagati tako, da mora sodišče, ki odloča o tožbi zoper odločbo o zavrnitvi mednarodne zaščite, preučiti razloge za priznanje mednarodne zaščite, ki so, ker se nanašajo na dogodke ali grožnje, ki so domnevno nastali pred sprejetjem te odločbe ali celo pred vložitvijo prošnje za mednarodno zaščito, prvič navedeni v postopku s tožbo.
- 92 Člen 46(3) Direktive 2013/32 določa obseg pravice do učinkovitega pravnega sredstva, ki jo morajo prosilci za mednarodno zaščito, kot je določeno v členu 46(1) te direktive, imeti zoper odločbe v zvezi z njihovo prošnjo (sodba z dne 25. julija 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, točka 105). Ta člen določa, da države članice, ki jih zavezuje ta direktiva, zagotovijo, da vsaj na prvi stopnji sodišče, pred katerim se izpodbija odločba v zvezi s prošnjo za mednarodno zaščito, izvede „podrobno in *ex nunc* presojo dejstev in pravnih vprašanj, po potrebi vključno s presojo potreb po mednarodni zaščiti v skladu z Direktivo [2011/95]“.
- 93 V zvezi s tem izraz „*ex nunc*“ opozarja na obveznost sodišča, da opravi presojo, ki – kadar je to primerno – upošteva nove elemente, ki so se pojavili po sprejetju odločbe, zoper katero je vloženo pravno sredstvo. Kar zadeva pridevnik „podrobno“, ta potrjuje, da mora sodišče obravnavati tako

elemente, ki jih je organ za presojo upošteval ali bi jih lahko upošteval, kot elemente, ki so se pojavili po tem, ko je ta organ sprejel odločbo (sodba z dne 25. julija 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, točki 111 in 113).

- 94 Čeprav torej iz člena 46(3) Direktive 2013/32 izhaja, da so države članice dolžne prilagoditi svoje nacionalno pravo tako, da obravnava zadevnih pravnih sredstev vključuje sodni preizkus vseh dejanskih in pravnih elementov, ki sodišču omogočajo posodobljeno presojo obravnavanega primera (sodba z dne 25. julija 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, točka 110), pa to ne pomeni, da prosilec za mednarodno zaščito lahko, ne da bi v zvezi z njim organ za presojo opravil dodatno preučitev, spremeni svojo prošnjo ter tako okvir obravnavanega primera, s tem da v postopku s tožbo navede razlog za mednarodno zaščito, ki ga je kljub temu, da se nanaša na dogodke ali na nevarnosti, ki naj bi nastali pred sprejetjem odločbe tega organa ali celo pred vložitvijo prošnje, pred navedenim organom zamolčal.
- 95 V zvezi s tem je treba opozoriti, da iz člena 2(d) in (f) ter členov 10 in 15 Direktive 2011/95 izhaja, da se lahko mednarodna zaščita prizna zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, verske ali nacionalne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali političnega prepričanja, pri čemer je vsak od teh razlogov ločeno opredeljen v navedenem členu 10, ali zaradi resne škode, oblike katere so našteje v navedenem členu 15.
- 96 Prav tako je treba poudariti, da je obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito s strani organa za presojo, ki je upravni ali parasodni organ, ki ima na voljo posebna sredstva in osebje, ki je specializirano na tem področju, ključna faza skupnih postopkov, uvedenih z Direktivo 2013/32, in da pravice prosilca, da je deležen podrobne in *ex nunc* presoje pred sodiščem, ki je priznana s členom 46(3) te direktive, ni mogoče razlagati tako, da zmanjšuje obveznost tega prosilca, da sodeluje s tem organom (glej v tem smislu sodbo z dne 25. julija 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, točka 116).
- 97 Ta ključna faza pred organom za presojo bi se zaobšla, če bi bilo prosilcu brez kakršnih koli postopkovnih posledic dovoljeno, da se za odpravo ali nadomestitev – s strani sodišča – odločbe o zavrnitvi, ki jo je sprejel ta organ, sklicuje na razlog za mednarodno zaščito, ki kljub temu, da se nanaša na dogodke ali grožnje, ki so domnevno že obstajali, ni bil naveden pred navedenim organom in ga zato ta ni mogel preučiti.
- 98 Zato, če je eden od razlogov za mednarodno zaščito, navedenih v točki 95 te sodbe, prvič naveden v postopku s tožbo in se nanaša na dogodke ali grožnje, ki so domnevno obstajali pred sprejetjem te odločbe ali celo pred vložitvijo prošnje za mednarodno zaščito, je treba ta razlog opredeliti kot „naknadno prošnjo“ v smislu člena 40(1) Direktive 2013/32. Kot izhaja iz te določbe, je posledica take opredelitve to, da mora sodišče, ki odloča o tožbi, preučiti ta razlog v okviru obravnavanja odločbe, zoper katero je vloženo pravno sredstvo, če ima vsak od „pristojnih organov“, ki vključujejo ne le to sodišče, temveč tudi organ za presojo, možnost, da v tem okviru preuči navedeno naknadno prošnjo.
- 99 Za ugotovitev, ali ima navedeno sodišče samo možnost preučiti naknadno prošnjo v okviru obravnavanja tožbe, mora to sodišče v skladu s pravili sodnega postopka, ki so določena v nacionalnem pravu, preveriti, ali je razlog za mednarodno zaščito, ki je bil prvič naveden pred njim, v postopku s tožbo naveden dovolj zgodaj in je bil predložen dovolj konkretno, da se lahko ustrezno obravnava.
- 100 Če iz te preučitve izhaja, da lahko sodišče ta razlog vključi v svojo presojo tožbe, mora od organa za presojo – in to v roku, ki je v skladu s ciljem hitre obravnave, ki mu sledi Direktiva 2013/32 (glej v zvezi s tem sodbo z dne 25. julija 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, točka 109) – zahtevati, naj navedeni razlog preuči, o rezultatu in obrazložitvi te preučitve pa morata biti prosilec in sodišče obveščena, preden zadnjenavedeno opravi zaslišanje prosilca in presojo zadeve.

- 101 V obravnavanem primeru je, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 74 sklepnih predlogov, iz nekaterih elementov spisa, ki je bil predložen Sodišču, mogoče sklepati, da je bil razlog za utemeljen strah pred preganjanjem na podlagi političnega prepričanja, na katerega se nanaša vprašanje predložitvenega sodišča, že naveden pred DAB, vendar pa je N. R. K. Ahmedbekova med postopkom s tožbo dodala dejanske elemente v podporo temu razlogu.
- 102 Če – kar mora preveriti predložitveno sodišče – N. R. K. Ahmedbekova med postopkom s tožbo ni dodala razloga za mednarodno zaščito, temveč dejanske elemente, namenjene utemeljitvi razloga, ki je bil naveden pred organom za presojo in ki ga je ta zavrnil, mora v tem primeru sodišče, ki odloča o tožbi, presoditi, ali so dejanski elementi, ki so bili prvič navedeni pred njim, pomembni in se ne prekrivajo z elementi, ki jih je organ za presojo že lahko upošteval. Če je tako, se smiselno uporabljajo preudarki, navedeni v točkah od 97 do 100 te sodbe.
- 103 Glede na zgoraj navedeno je treba na osmo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 46(3) Direktive 2013/32 v povezavi s sklicevanjem na postopek s tožbo iz člena 40(1) te direktive razlagati tako, da je sodišče, pri katerem se vloži tožba zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito, na podlagi „naknadnih navedb“ in po tem, ko je od organa za presojo zahtevalo njihovo preučitev, načeloma dolžno opraviti presojo razlogov za mednarodno zaščito, kadar so bili dejanski elementi, ki se nanašajo na dogodke ali grožnje, ki so domnevno obstajali pred sprejetjem navedene odločbe o zavrnitvi ali celo pred vložitvijo prošnje za mednarodno zaščito, prvič navedeni v postopku s tožbo. To sodišče pa, nasprotno, tega ni dolžno storiti, če ugotovi, da so bili razlogi ali elementi navedeni v pozni fazi postopka s tožbo ali da niso predloženi dovolj konkretno, da bi jih bilo mogoče ustrezno preučiti, ali – kadar gre za dejanske elemente – če ugotovi, da ti niso pomembni ali se ne razlikujejo dovolj od elementov, ki jih je organ za presojo že lahko upošteval.

### **Stroški**

- 104 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Člen 4 Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite je treba razlagati tako, da je treba v okviru posamične obravnave prošnje za mednarodno zaščito upoštevati nevarnost preganjanja in resnih groženj za družinskega člana prosilca, da se ugotovi, ali je zadnjenavedeni zaradi družinskih vezi z navedeno ogroženo osebo tudi sam izpostavljen tem grožnjam.**
- 2. Direktivo 2011/95 in Direktivo 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta temu, da so prošnje za mednarodno zaščito, ki so jih ločeno vložili člani iste družine, predmet ukrepov za obravnavanje morebitne povezanosti, da pa nasprotujeta temu, da se te prošnje obravnavajo skupno. Nasprotujeta tudi temu, da se obravnava ene od teh prošenj prekine do končanja postopka obravnave v zvezi z drugo od teh prošenj.**

3. Člen 3 Direktive 2011/95 je treba razlagati tako, da državi članici omogoča, da v primeru priznanja – na podlagi ureditve, ki je uvedena s to direktivo – mednarodne zaščite družinskemu članu določi, da to zaščito razširi na druge člane te družine, če v zvezi z njimi ne velja nobeden od razlogov za izključitev iz člena 12 te direktive in je njihov položaj zaradi potrebe po ohranjanju enotnosti družine povezan z logiko mednarodne zaščite.
4. Razlog za nedopustnost iz člena 33(2)(e) Direktive 2013/32 ne zajema položaja, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem odrasla oseba zase in za svojega mladoletnega otroka vložijo prošnjo za mednarodno zaščito, ki temelji zlasti na obstoju družinske vezi z drugo osebo, ki je ločeno vložila prošnjo za mednarodno zaščito.
5. Sodelovanja prosilca za mednarodno zaščito pri vložitvi tožbe zoper svojo matično državo pred Evropskim sodiščem za človekove pravice v okviru presoje razlogov za preganjanje iz člena 10 Direktive 2011/95 načeloma ni mogoče šteti za dokaz pripadnosti tega prosilca „določeni družbeni skupini“ v smislu odstavka 1(d) tega člena, ampak je to sodelovanje treba šteti kot razlog za preganjanje na podlagi „političnega prepričanja“ v smislu odstavka 1(e) navedenega člena, če obstajajo utemeljeni razlogi, da bo ta država sodelovanje pri vložitvi te tožbe razumela kot dejanje političnega nestrinjanja, zoper katero lahko izvaja povračilne ukrepe.
6. Člen 46(3) Direktive 2013/32 v povezavi s sklicevanjem na postopek s tožbo iz člena 40(1) te direktive je treba razlagati tako, da je sodišče, pri katerem se vložijo tožbe zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito, na podlagi „naknadnih navedb“ in po tem, ko je od organa za presojo zahtevalo njihovo preučitev, načeloma dolžno opraviti presojo razlogov za mednarodno zaščito, kadar so bili dejanski elementi, ki se nanašajo na dogodke ali grožnje, ki so domnevno obstajali pred sprejetjem navedene odločbe o zavrnitvi ali celo pred vložitvijo prošnje za mednarodno zaščito, prvič navedeni v postopku s tožbo. To sodišče pa, nasprotno, tega ni dolžno storiti, če ugotovi, da so bili razlogi ali elementi navedeni v pozni fazi postopka s tožbo ali da niso predloženi dovolj konkretno, da bi jih bilo mogoče ustrezno preučiti, ali – kadar gre za dejanske elemente – če ugotovi, da ti niso pomembni ali se ne razlikujejo dovolj od elementov, ki jih je organ za presojo že lahko upošteval.

Podpisi